

DE PLA A PLA I TIRO PERQUÈ EM PERSEGUEIXEN

Enric Ciurans

Nosaltres i Krapp

Krapp: última gravació, de Samuel Beckett. Traducció: Joaquim Mallafrè. Direcció escènica: Jordi Coca. Intèrpret: Quimet Pla. Espai sonor i música: Àlex Polls. Vestuari i utillatge: Amparo Moreno. Il·luminació: Kiko Planas. Ajudant de direcció: Cristina Raventós. Assessorament en la dicció: Carme Callol. Sala Beckett, 14 de juliol.

Quina estranyesa tan gran en sentir la pròpia veu! Com aquesta va variant en el temps i, tanmateix, és incapaç de dir coses noves. Com en l'inexorable pas del temps ens convertim en testimonis de la nostra desolació. Tot això i molt més ho trobem a *Krapp: última gravació*, de Samuel Beckett, un pur exercici de precisió sobre l'envelliment i la devastació que vivim els éssers humans en descobrir que el temps s'acaba i no hi ha remei per tot allò que un dia vam dir i ens retorna mitjançant el record. Una mirada al nostre interior a partir d'aquest personatge esfereïdor i entenedidor que es diu Krapp i viu atrapat en els seus records, manipulant les cintes de la memòria, sense viure ja el present.

Jordi Coca, un dels homes que més sap de teatre d'aquest país, torna als escenaris mogut només per l'afany de posar en joc els seus propis fantasmes, les seves obsessions que un dia el duen a Peter Handke, un altre a Henrik Ibsen i, ara, a l'inevitable Samuel Beckett. El seu plantejament és inqüestionablement personal, sense cedir a cap moda ni cap estètica, sense moure's un mil·límetre d'allò que vol transmetre, sense caure en el parany de confondre la lectura profunda del text amb la seva pura aparença escènica. Així, en aquesta ocasió, Coca està acompanyat de Quimet Pla, amb qui ja havia treballat anteriorment, per posar en escena aquest detalladíssim i difícilíssim exercici del gran dramaturg irlandès, sense caure en la pura retòrica, dotant al personatge d'una corporeïtat que, sovint, està absent en les posades en escena d'aquestes peces tan complexes per les exigents acotacions que incorporen. Quimet Pla ens apareix a la Sala Beckett amb un aire entre despistat i bondadós, allunyat del món i ahora pregonament humà. És així com Krapp ens és proper, com una mena de còmplice que escolta el seu passat, anant de l'emprenyament a l'alegria, sense adonar-se de la nostra presència i tanmateix indiferent a qualsevol altre cosa que no sigui la recerca del seu passat. Aquest Krapp que ha dibuixat Jordi Coca i que Quimet Pla ha esculpit amb el seu cos ens ha resultat fascinant per la seva proximitat i el seu invariable to beckettian.

Més de quaranta anys han passat entre l'estrena a casa nostra d'aquest text, muntat pel Teatre

Krapp: última gravació, de Samuel Beckett. Direcció: Jordi Coca. Intèrpret: Quimet Pla. Sala Beckett, juliol del 2007. (Sala Beckett)

Experimental Català el 1966 al Fòrum Vergés (un local situat al carrer Rosselló), amb un Krapp interpretat per Alfred Lucchetti, sota la direcció d'Antoni Millà, en una versió catalana de Joaquim Sentís, fidel al títol original francès *Darrera cinta*, que ha restat inèdita. Si poguéssim comparar ambdues posades en escena veuríem com ha anat evolucionant la recepció de Beckett a casa nostra: de l'experiment escènic una mica tronat amb què devia ser vist pel públic dels seixanta fins a la reverència d'un clàssic contemporani que ens interroga sobre el nostre propi ésser. L'única certesa que tenim és que l'experiment de Beckett segueix, avui com ahir, fascinant per l'estranyesa que ens provoca aquell actor que s'escolta a si mateix, tractant d'esbrinar inútilment on es va equivocar, on va deixar escapar la possibilitat de no estar sol, com si no ho estiguéssim tots una mica i, fins i tot, mostrant-nos com sovint ens sorprenem a nosaltres mateixos rebobinant les cintes de la nostra vida, tractant d'esbrinar qui és aquell estrany que duem a dins.

Krapp: última gravació ens acosta a l'univers beckettià des de l'estudi i el coneixement del text convertit en una petita o gran obsessió. Jordi Coca i Quimet Pla han creat un mecanisme escènic que mereix l'aplaudiment i el reconeixement per part del públic.

Senzillesa i professionalitat, una garantia d'èxit

Leonce i Lena, de Georg Büchner. Traducció: Carme Serrallonga (revisada per Feliu Formosa). Direcció: Pep Pla. Intèrprets: Mercè Anglès, Rosa Cadafalch, Anna Güell, Míriam Iscla, Isabel Rocatti i Àngels Sánchez. Disseny escenografia: Eugenio Szwarczer. Disseny vestuari: Antonio Belart. Disseny de so i composició musical: Bàrbara Granados. Disseny d'il·luminació: David Bofarull. Moviment i ajudant de direcció: Joan Maria Segura. Sala Muntaner, 12 de juliol de 2007.

Una deliciosa història presentada amb senzillesa, sense grans efectes escenogràfics i tècnics, sostinguda per unes sòlides interpretacions que permeten al públic gaudir d'un magnífic espectacle; aquesta és en poques paraules la valoració de *Leonce i Lena*, un dels muntatges revelació del passat Festival Grec, aplaudit pel públic i la crítica, justament per allunyar-se dels arabescos i els efectismes, i oferir un joc teatral ben resolt que permet als espectadors gaudir durant una estona, tot endinsant-los en l'obra d'un dramaturg excepcional.

El teatre de Georg Büchner és un dels grans llegats del teatre alemany del segle XIX i, per extensió, del teatre occidental. Malgrat viure tan sols vint-i-tres anys va escriure tres obres mestres que formen part del repertori universal i que són, una i altra vegada, muntades per companyies d'arreu. *Leonce i Lena*, és una comèdia plena d'elements fantàstics i amb un marcat to líric que no amaga una més que evident crítica del règim absolutista, al qual s'oposà el propi autor fins arribar a la revolta i l'exili. Sota la predestinació amorosa s'articula un discurs profundament ideològic, vestit sota l'aparença d'un conte d'amor on la fantasia d'uns paratges somniats juguen un paper transcendent. Leonce, príncep d'un reialme imaginari, fuig de la imposició d'un casament convingut amb una princesa tot proclamant la seva llibertat; el destí farà que els promesos es trobin sense saber-ho i caiguin irremeiablement enamorats l'un de l'altre, acomplint d'aquesta manera el paper que els hi havia reservat les seves respectives famílies.

Com succeí en el passat Grec amb *El mercader*, espectacle inspirat en el clàssic shakespearà, en aquesta ocasió la mateixa companyia d'actrius ha dut a l'escena el text de Büchner, també sota la direcció de Pep Pla. Mercè Anglès, Anna Güell i Àngels Sánchez, en aquesta ocasió acompanyades per Míriam Iscla, Rosa Cadafalch i Isabel Rocatti, completen un repartiment femení que incorpora tots els personatges de l'obra, sense que el públic trobi a faltar cap interpretació masculina. Hi ha, sens dubte, un important salt de qualitat entre aquest espectacle i *El mercader*, on la posada de ritme vertiginós es perdia en part pel *tour de force* que significava representar-lo amb només quatre actrius. Tornant a *Leonce i Lena*, cal destacar, per damunt de la resta, la gran interpretació de Míriam Iscla, actriu de T de Teatre, que aconsegueix un memorable Leonce, ple d'energia i de recursos interpretatius, enfrontada a uns diàlegs on es vessa tota la potència del text de Büchner. També estan a un gran nivell Anna Güell, Rosa Cadafalch i Mercè Anglès,

aquesta última encarnant el molt complex paper de Lena, del qual surt airosa. En canvi el rei Peter, interpretat per Isabel Rocatti, el veiérem mancat de dicció i massa encarcerat, sense sortir de la caricatura. La direcció de Pep Pla, que ja ha col·laborat en diversos projectes amb Anglès i Güell (*Jocs de paciència*, d'Abla Farhoud, 2005), aconsegueix donar ritme i claredat al muntatge, fent que el públic s'endinsi de ple en la història. En el programa de mà, el director reconeix el deute i la inspiració que suposà per ell haver presenciat el muntatge que trenta anys abans presentà el Teatre Lliure, utilitzant la mateixa versió, que en l'actualitat ha revisat Feliu Formosa. La versió de Carme Serrallonga fou estrenada el 1977 pel Teatre Lliure, en un dels moments més

Leonce i Lena, de Georg Büchner. Direcció: Pep Pla. Intèrprets: Mercè Anglès i Míriam Iscla. Sala Muntaner, juliol del 2007. (Marc Bartomeus)

Cooperativa "PAZ Y JUSTICIA"

Sábado, 14 de marzo 1964, a las 10'30 noche

Presentación en esta Entidad, de la Escuela de Arte Dramático,
Adrián Gual, con la magnífica obra de George Büchner
y adaptación de María Aurélia Campmany

LEONCI I LENA

CON EL SIGUIENTE REPARTO:

Leonci	Francisco Alba
Intendent	José Edo
Valeri	Adrián Gual
Rei Pere	Julio Navarro
Presiden del Consell	Francisco Domingo
Mestre de Ceremonias	Antonio Ramallal
Conseller	José A. Codina
Criats	José Rojo y Gorge Douero
Mestre	Uri Maymí
Dama	Margarita Neira
Lena	Rosa M. ^a Espinet
Vella Dama	M. ^a Teresa Lorés
Homes del Poble	{ Josep Rojo Gorge Douero Emilio Carbó

Ayudante de Dirección: MONTSERRAT RAMOS

Dirección: MARIA AURELIA CAMPANY

¡MAGNIFICA INTERPRETACION!

NOTA: Las invitaciones, podrán pedirse al Sr. Conserje, y los Sres. abonados, podrán retirar las suyas a partir del día 12.

Cartell de l'obra Leonci i Lena de Georg Büchner, que l'any 1963 va presentar l'EADAG. A l'estrena la protagonista fou Montserrat Roig. Arran de la presentació al Grec 2007 ningú no es va referir al primer cop que aquest text es donà a conèixer a Catalunya. Per aquesta raó ASSAIG DE TEATRE creu oportú de recordar-ho com a tribut a l'Any de la Memòria.

màgics i extraordinaris del col·lectiu gracienc, que va muntar l'espectacle sota la direcció de Lluís Pasqual, amb vestuari i figurins de Fabià Puigserver i protagonitzada per Lluís Homar i Muntsa Alcañiz. El rei Peter va ser també interpretat per una dona, Anna Lizaran, el conseller Valeri per Toni Sevilla i Rosseta, per Imma Colomer. Pura màgia, pur teatre.

Ens trobem davant d'una magnífica versió d'un clàssic del teatre romàntic alemany interpretat per sis actrius, que aconsegueix divertir i apropar un text deliciós sobre l'amor i el poder. Míriam Iscla interpreta magistralment Leonce, aconseguint allunyar-se del registre còmic que l'ha feta coneguda pel gran públic. El to general de l'espectacle és d'un gran nivell, ja que potencia el joc teatral per damunt de lectures que tot sovint allunyen els espectadors de les sales.

Gran vetllada jazzística, llàstima del teatre

El perseguidor, de Julio Cortázar. Selecció de textos: Andreu Martín. Direcció escènica: Lurdes Barba. Direcció musical: Dani Nello i Jordi Prats. Intèrprets: Gonzalo Cunill, Pedro Gutiérrez, Jordi Prats (saxo alt), Dani Nello (saxo baríton), Ramon Àngel Rey (bateria), Miquel Àngel Cordero (contrabaix). Disseny d'il·luminació: María Doménech. Escenografia: Max Glaenzel i Estel Cristià. Ajudant de direcció: Daniella Corbo. Sala Muntaner, 27 de juliol de 2007.

Charlie Parker (1920-1955), un dels grans compositors i intèrprets de jazz de tots els temps, que crea una llegenda no només per les seves composicions sinó per la seva addicció a les drogues que el dugué a una mort prematura, inspirà un dels textos més coneguts de Julio Cortázar, al seu torn una de les plomes més importants de la narrativa del segle xx, amb monuments literaris com *Rayuela*, on també el jazz juga un paper rellevant.

L'espectacle presentat a la Sala Muntaner té dos nivells molt diferents. Per un costat, la banda sonora en directe interpretada per un quartet de jazz situat al fons de l'escenari que va il·lustrant els passatges de l'obra. Per l'altre, els actors que interpreten els personatges centrals de la narració sense més decorat que quatre elements d'attrezzo: el periodista que narra la caiguda del geni i el músic afroamericà que sucumbeix a la seva lucidesa i voracitat. Entre un i altre element no hi ha color, els músics s'imposen de manera contundent per damunt dels intèrprets que queden empetitits per l'aclaparador poder de la música en directe. Aquesta és la principal conclusió que extraiem del muntatge que ens ocupa, el desequilibri entre ambdós elements que no aconsegueixen acoblar-se d'una manera òptima, provocant un desequilibri evident.

Pedro Gutiérrez interpreta amb més voluntat que encert el gran *The Bird*, caient en una sobreactuació a la qual el du la seva extrema voluntat per arrodonir una actuació perfecta, l'actuació de la seva vida. Al seu costat, Gonzalo Cunill, actor pel qual sentim una especial predilecció, dóna serenor al seu personatge gràcies a la seva veu i presència escènica, però cau en el desconcert d'una posada plena d'errors en l'execució de les llums i la sincronia entre els propis actors. La presència de Cunill i la voluntat de Gutiérrez mereixen ser destacades malgrat caure en diverses ocasions en el despropòsit, especialment en la part final de l'espectacle. En canvi, el quartet encapçalat per Dani Nello aconsegueix transportar-nos al món del jazz gràcies a la

Imatge de grup de l'obra El perseguidor, de Julio Cortázar. Direcció: Lurdes Barba. Sala Muntaner, juliol del 2007. (Lluís Miquel Palomares)

seva qualitat en l'execució i la gran varietat de registres a l'entorn del dos saxos (alt i baríton) que van alternant-se en el protagonisme de les peces interpretades. La direcció de Lurdes Barba no ha aconseguit en aquesta ocasió omplir de vida les magnífiques paraules de Cortázar que, tot i així, ressonen amb molta força al llarg de l'espectacle per apropar-nos a un ésser que va devorar la vida gaudint-la com pocs homes ho han fet, intuïnt coneixements i sensacions que a tots nosaltres ens han estat vedats. La seva mort a casa de la seva benefactora, la Baronesa Pannonica de Koenigswarter, mentre veia la televisió, culminà una existència marcada pel rebuig a seguir les modes i plegar-se a la comercialitat, per concentrar-se a conquerir noves fronteres musicals, acompanyat per Dizzy Gillespie, als locals novaiorquesos, tot creant un estil basat en un ritme suïcida i una harmonia summament elegant, un dels llegats més importants de la música del segle passat.

Malgrat els bons fonaments l'espectacle fracassà pel desequilibri entre una proposta musical brillant i uns actors que, malgrat lliurar-se en cos i ànima, no aconseguiren transmetre la força del text de Cortázar. Tot i així, gaudirem d'una vetllada magnífica acompanyats per la música de jazz i la història d'un ésser majúscul, un mite que sucumbí per la voracitat i l'excés amb què va viure, intuïnt nous horitzons, noves sensacions.